NỘI DUNG BÀI HỌC VÀ BÀI TẬP

MÔN NGỮ VĂN 7 - Đợt 3, 4

Đợt 3: Hạn cuối nộp bài vào 15 ngày thứ 5 (23/04)

BÀI 1: CHUYỂN ĐỔI CÂU CHỦ ĐỘNG THÀNH CÂU BỊ ĐỘNG

I. Kiến thức cần nắm

1. Câu chủ động và câu bị động

- Câu chủ động là câu có chủ ngữ chỉ người, vật thực hiện hành động hướng vào người, vật khác (chủ ngữ thực hiện hành động ta gọi là chủ thể hoạt động - CTHĐ)

VD: Mọi người yêu mến em => mọi người thực hiện hành động "yêu mến" hướng đến người khác là "em".

- Câu bị động là câu có chủ ngữ chỉ người, vật được hoạt động của người khác hướng vào (chủ ngữ trong câu nhận hoặc chịu sự tác động ta gọi là đối tượng hoạt động - ĐTHĐ)

VD: Em được mọi người yêu mến => em được hoạt động "yêu mến" của "mọi người" hướng vào hay tác động vào.

2. Cách chuyển đổi câu chủ động thành câu bị động

Để chuyển đổi được một câu chủ động thành một câu bị động ta tiến hành làm như sau:

Bước 1: Xác định chủ thể hoạt động, đối tượng hoạt động, từ hoặc cụm từ chỉ hoạt động trong câu cần chuyển.

Mọi người / **yêu mến** / **em**

CTHĐ từ chỉ hoạt động ĐTHĐ

Bước 2: Ta tiến hành chuyển lần lược các yếu tố đã xác định trong câu theo một trong hai cách sau:

Cách 1: Chuyển đối tượng hoạt động ra đầu câu, sau đó thêm từ được/bị rồi đến từ chỉ đối tượng hoạt động, sau cùng là từ/cụm từ chỉ hoạt động.

Mọi người /	**yêu mến** /	**em**
CTHĐ	**từ chỉ hoạt động**	**ĐTHĐ**

ĐTHĐ + **được/bị**	+ **CTHĐ**	+ **từ chỉ hoạt động**	
Em	**được**	**mọi người**	**yêu mến**

Cách 2: Chuyển đối tượng hoạt động ra đầu câu đồng thời biến chủ thể hoạt động thành một bộ phận không bắt buộc có mặt trong câu.

VD: Em được yêu mến (chủ thể hoạt động "mọi người" không nhất thiết có trong câu)

=> Từ một câu chủ động ta có thể chuyển thành một câu bị động, tương tự như vậy từ một câu bị động ta cũng có thể chuyển thành một câu chủ động tương ứng.

Chú ý:

- Trong câu bị động có chứa từ được/bị nhưng không phải bất cứ câu nào có từ được/bị đều là câu bị động.

VD: Em bị đau chân => Câu có từ bị nhưng đây không phải là câu bị động vì không có chủ thể hoạt động tác động vào.

- Khi chuyển đổi câu chủ động thành câu bị động cần xem xét nội dung của câu để lựa chọn sử dụng từ được hoặc bị cho phù hợp.

II. Bài tập

Bài 1: Đặt một câu bị động giới thiệu về một hoạt động ở trường em.

Bài 2: Tìm câu bị động trong phần luyện tập SGK/58 (**không cần giải thích vì sao tác giả chọn cách dùng như vậy)**

Bài 3: Bài tập 1, 2 SGK/65

Bài 4: Chuyển các câu chủ động hoặc bị động sau đây thành các câu bị động hoặc chủ động tương ứng.

a) Cơn bão làm cho khu vườn tan hoang

b) Trào lưu đô thị hóa đã thu hẹp sự khác biệt giữa thành thị với nông thôn.

c) Quyển sách này đã được ông tôi viết cách đây mười năm.

d) Con người làm cho môi trường ngày càng ô nhiễm nhiều hơn.

BÀI 2: DÙNG CỤM CHỦ VỊ (C-V) ĐỂ MỞ RỘNG CÂU

I. Kiến thức cần nắm

1. Thế nào là dùng cụm chủ để mở rộng câu

- Hình thức: giống như một câu đơn bình thường có một chủ ngữ và một vị ngữ

- Đặc điểm: cụm C- V dùng để mở rộng một thành phần nào đó trong câu hoặc thành phần của cụm từ

VD 1: Dế Mèn trêu chị Cóc là dại

C V

=> Cụm C-V mở rộng thành phần chủ ngữ

VD2: Văn chương gây cho ta những tình cảm ta / không có, luyện những tình cảm ta / sẵn có.

C V C V

=> Cụm C-V (1), cụm C-V (2) đều mở rộng phụ ngữ trong cụm danh từ.

Chú ý:

- Cần phân biệt câu đơn với cụm C-V làm thành phần câu: Cụm C - V dùng để mở rộng câu nó không tồn tại độc lập như câu đơn mà nó dùng để mở rộng thành phần câu hoặc thành phần của cụm từ.

- Cần phân biệt câu ghép và câu có cụm C-V để mở rộng câu.

+ Dùng cụm C-V để mở rộng câu có C-V bị bao chứa trong thành phần của cụm chủ vị khác (có thể là chủ ngữ, vị ngữ hoặc trạng ngữ) => Xem lại ví dụ trên

+ Câu ghép có hai chủ ngữ vị ngữ (hai cụm C-V) trở lên không bao chưa nhau tạo thành.

VD: Cái đầu lão //ngoẹo về một bên và cái miệng món mén của lão// mếu như con nít.

CN VN CN VN

=> Hai C-V không bao chứa nhau và được nối với nhau bằng quan hệ từ "và"

2. Các trường hợp dùng cụm chủ vị để mở rộng câu

a. Cụm C-V mở rộng thành phần chủ ngữ

b. Cụm C-V mở rộng thành phần vị ngữ

c. Cụm C- V mở rộng thành phần phụ ngữ trong cụm từ (cụm danh từ, cụm động từ, cụm tính từ)

VD: Chị ba đến // ***khiến*** tôi rất vui và vững tâm

CN VN

Có trên có hai cụm chủ vị:

Chị ba /đến

C V

=> Cụm C-V rộng thành phần chủ ngữ.

Tôi /rất vui và vững tâm

C V

=> Cụm C-V mở rộng phụ ngữ trong cụm động từ (khiến).

Chú ý: khi cụm C-V mở rộng thành phần chủ ngữ hoặc vị ngữ trong câu thì tất cả các từ ngữ làm chủ ngữ hoặc vị ngữ đều nằm trong cụm C-V => Xem lại ví dụ cụm C- V mở rộng thành phần chủ ngữ ở câu trên.

VD: Khi bắt đầu kháng chiến, nhân dân ta // tinh thần rất hăng hái.

TN CN VN

Câu trên có một cụm C-V: tinh thần /rất hăng hái

C V

=> Cụm C-V rộng thành phần vị ngữ.

II. Bài tập

1. Làm bài tập phần Luyện tập SGK/69
2. Làm bài tập 1 SGK/ 96,97
3. Làm bài tập 2, 3 SGK/ 97

Đợt 4: Hạn cuối nộp bài vào 15 ngày thứ 4 (29/04)

BÀI 3: SỐNG CHẾT MẶC BAY - Phạm Duy Tốn

Đọc kĩ văn bản và trả lời các câu hỏi sau:

I. Tìm hiểu nội dung bài học

1. Văn bản kể lại việc gì? Sự việc trong tác phẩm ghi chép lại sự thật hay là tưởng tưởng hư cấu? Dựa vào đâu em kết luận như vậy?

2. Văn bản chia làm mấy đoạn nêu nội dung chính của từng đoạn?

3. Trả lời câu 2 SGK/ 94

4. Trả lời câu 3 SGK/ 94

5. Trả lời câu 4 SGK/ 94, 95

6. Từ những ý các em trả lời ở trên, em hãy nêu tính cách của hai nhân vật Va-ren và Phan Bội Châu.

II. Câu hỏi mở rộng và bài tập vận dụng

1. Viết đoạn văn ngăn tóm tắt lại nội dung văn bản từ 5 đến 7 câu.

2. Qua truyện em thấy thái độ của tác giả như thế nào đối với Phan Bội Châu? Căn cứ vào đâu để biết được điều đó?

3. Qua nhân vật Phan Bội Châu, em học được bài học gì?

4. Hãy viết một đoạn văn ngắn từ 5 đến 6 câu nêu cảm nhận của em về nhân vật Phan Bội Châu.